

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Warszawa, [10 lutego 2017 r.]

**Zespół Prawa Konstytucyjnego,
Międzynarodowego i Europejskiego**

VII.564.8.2017.MKS

Pani

Anna Gamalczyk

Rzecznik Dyscyplinarny

**Dla Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli
przy Wojewodzie Śląskim**

Kuratorium Oświaty

ul. Powstańców 41a

40-024 Katowice

Rzecznik Praw Obywatelskich otrzymał w dniu 9 lutego br. skargę w sprawie postępowania dyscyplinarnego wszczętego przez Rzecznika Dyscyplinarnego przy Wojewodzie Śląskim przeciwko nauczycielkom Zespołu Szkół Specjalnych Nr 39 przy ul. Wolskiego w Zabrze. Jak wynika z pisma, grupie dziesięciu nauczycielek postawiono zarzuty *publicznego manifestowania swoich poglądów związanych z poparciem dla zorganizowanego w tym dniu na terenie całego kraju protestu dotyczącego zmian przepisów w zakresie prawa do aborcji*. Podstawą wszczęcia postępowania było zdjęcie z Facebooka, na którym nauczycielki prezentują czarne stroje w dniu Czarnego Protestu, tj. w dniu 3 października 2016. Pierwsza rozprawa w tej sprawie ma się odbyć w dniu 10 lutego 2017 r.

Ponadto, z ogólnie dostępnych informacji prasowych wynika, że wobec nauczycielek w niniejszej sprawie wszczęto postępowanie dyscyplinarne na podstawie art. 75 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – *Karta Nauczyciela* (Dz. U. z 2016, poz. 1379; dalej jako: Karta

Nauczyciela)¹. Zgodnie z tym przepisem nauczyciele podlegają odpowiedzialności dyscyplinarnej za uchybienia godności zawodu nauczyciela lub obowiązkowi, o których mowa w art. 6 Karty. W myśl natomiast art. 6 Karty Nauczyciela, nauczyciel obowiązany jest: 1) rzetelnie realizować zadania związane z powierzonym mu stanowiskiem oraz podstawowymi funkcjami szkoły: dydaktyczną, wychowawczą i opiekuńczą, w tym zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę; 2) wspierać każdego ucznia w jego rozwoju; 3) dążyć do pełni własnego rozwoju osobowego; 4) kształcić i wychowywać młodzież w umiłowaniu Ojczyzny, w poszanowaniu Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w atmosferze wolności sumienia i szacunku dla każdego człowieka; 5) dbać o kształtowanie u uczniów postaw moralnych i obywatelskich zgodnie z ideą demokracji, pokoju i przyjaźni między ludźmi różnych narodów, ras i światopoglądów.

W ocenie Rzecznika, decyzja o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego na podstawie Karty Nauczyciela na podstawie powyższych regulacji powinna uwzględniać konstytucyjne oraz międzynarodowoprawne gwarancje wolności wypowiedzi oraz swobody wyrażania poglądów. Postawienie takiego zarzutu dyscyplinarnego musi więc budzić poważne wątpliwości w świetle art. 54 ust. 1 Konstytucji RP, art. 10 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, a także art. 11 ust. 1 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, gwarantujących każdemu prawo do wolności wyrażania swoich poglądów.

Rzecznik Praw Obywatelskich pragnie przypomnieć, że wolność wyrażania poglądów oznacza wolność wszelkich zachowań (działań i zaniechań) stanowiących formę ekspresji własnych myśli, zarówno zwerbalizowanych, jak i posługujących się innym niż słowo kodem znaczeniowym. Poglądy bowiem można wyrażać w różny sposób, nie tylko słownie (mówiąc lub pisząc), lecz także za pomocą obrazów, w tym różnego rodzaju plakatów, a nawet nosząc określony ubiór lub odznaki. Wymaga również podkreślenia, że

¹ <http://www.polskatimes.pl/strona-kobiet/tu-zyje/a/za-czarny-protest-pod-sad-bo-przyszly-do-pracy-ubrane-na-czarno,11773745/>

<http://natemat.pl/201185,osadza-10-nauczycielek-za-to-ze-w-czarny-poniedzialek-przyszly-do-pracy-ubrane-na-czarno-moga-je-wydalic-z-zawodu>

<http://nowinyzabrzanskie.pl/publicystyka/wolnosc-czarnym-kolorze/>

<http://www.tysol.pl/a1583-Nauczycielki-szkoly-specjalnej-popieraja-zabijanie-niepelnospprawnych-dzieci-nienarodzonych->

swoboda wypowiedzi nie może ograniczać się do informacji i poglądów, które są odbierane przychylnie albo postrzegane jako nieszkodliwe lub obojętne, lecz odnosi się w równym stopniu do takich, które obrażają, oburzają lub wprowadzają niepokój w państwie lub jakiejś grupie społeczeństwa. Takie są wymagania pluralizmu, tolerancji i otwartości na inne poglądy, bez których demokratyczne społeczeństwo nie istnieje.

Ograniczenia tej wolności, zgodnie z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP, mogą zaś być ustanawiane wyłącznie w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw. Z tych też powodów budzi poważne wątpliwości, czy regulacje ustawowe, zawarte w art. 75 oraz 6 Karty Nauczyciela, stanowią wystarczającą podstawę do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego w opisaney wyżej sytuacji.

W związku z powyższym, w celu dokonania pełnej oceny sytuacji, działając z upoważnienia Rzecznika Praw Obywatelskich, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.), zwracam się do Pani Rzecznik z uprzejmą prośbą o przekazanie Rzecznikowi Praw Obywatelskich informacji dotyczących wszczętego postępowania dyscyplinarnego w przedstawionej sprawie, w szczególności o wskazanie zarzutów skierowanych pod adresem obwinionych oraz podstaw prawnych ich sformułowania.

(-) [*Mirosław Wróblewski*]

Dyrektor Zespołu